Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Theodor Enescu, Ioana Vlasiu, Irina Fortunescu,
Carmen Liiceanu, Viorica Andreescu, Elena Mateescu,
Gheorghe Cosma, Sanda Agalidi

Repertoriul expozițiilor de artă românească din București 1865-1918

prefață de Adrian-Silvan Ionescu
postfață de Ioana Vlasiu

ediție îngrijită de Ioana Apostol, Virginia Barbu,
Ramona Caramelea, Corina Teacă

sub coordonarea lui Adrian-Silvan Ionescu

Editura Vremea
București
2019

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

CUPRINS

Precuvântare 7
Notă asupra ediției 15
REPERTORIUL EXPOZIȚIILOR DE ARTĂ ROMÂNEASCĂ DIN BUCUREȘTI 1865 – 1918 17
INDEX 153
Postfață 189
Ilustrații 193

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIȚIA *LOCUL DE DESFĂȘURARE*	INFORMAȚIE BIBLIO-GRAFICĂ
1865 – 25 aprilie	Expoziția artiștilor în viață *Sala mare de la Ministerul Cultelor*	–
–	**Catalog**: „Salonul din 1865. – Întîia expoziţiune a operelor artiştilor în viaţă. – Explicaţiunea operelor de pictură, sculptură, arhitectură ale artiştilor în viaţă, expuse în sala cea mare de la Ministerul Cultelor la 25 aprilie 1865. – Bucureşti – Imprimeria Statului. – 1865". 13 p. + /3/. P. 5-7: Regulament; p. 8: Împărţirea expoziţiei; p. 9-13: **Lista operelor**: **Pictura** (ulei, desen, acuarelă, pastel, miniatură); nr. 1-45: Theodor Aman; Carol Szathmári; Emanuel Creţulescu; Mihail Dan; Olivier Honoré; Ange Pechmeja; Ioan Unverdorben; Fidelis Walch; Heinrich Trenk; G. Panaiteanu Bardasare; Gregorie Cantacuzino. **Arhitectura** nr. 46-60: Cesar Burely; Theodor Schoefft. **Sculptura** nr. 61-70; Th. Aman; Mihail Babicu; Paul Focşăneanu; Karl Storck; David Lempart; Iosif Partacovitz.	–
1866 – septembrie	Theodor Aman (Expunere – cu tragere la loterie – Tabloul „Barcă pe Bosfor") *Magazinul Ion Alessiu* *(Piaţa Teatrului)*	**Trompeta Carpaţilor** 23 septembrie
1868 – 5 mai	Expoziţia artiştilor în viaţă *Sala Pinacotecii.* *Palatul Academiei*	

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIŢIA *LOCUL DE DESFĂŞURARE*	INFORMAŢIE BIBLIO-GRAFICĂ
	Catalog (BAR I 12447): „Salonul din 1868. A doua expoziţie a operelor artiştilor în viaţă. Explicaţiunea operelor de pictură, sculptură, arhitectură a artiştilor în viaţă expuse în Sala Pinacotecii (Palatul Academiei) la 5 mai 1868. – Bucureşti – Tipografia Naţională 1868". 35 p. P. 5-11: Dare de seamă a expoziţiei din 1865; p. 13-17: Regulamentul expoziţiei; p. 19-23: Procesul verbal, diviziunea expoziţiei; p. 24-35: **Lista operelor**: **Pictura**, nr. 1-58: Theodor Aman; Iacovache Constandinescu; Mihail Dan; Constantin Lecca; Carol Szathmary; Constantin Ion Stăncescu; Mihail Ştefănescu; Gheorghe Tattarescu; Dimitrie Teodorescu; Henri Trenk; Luis Ghilardeli. **Sculptura**, nr. 59-65: Mihail Babicu; Karl Storck; Matache Tănăsescu. **Arhitectura**, nr. 66-70: Alexandru Fraivald; Hermann Ghiesele.	
1868 – decembrie	Expoziţia de arte şi meserii	**Românul** 7/19 aprilie 1868
1869 – noiembrie	N. Grigorescu (expune „Ţărancă romăncă privind o pisică"). *Magazinul Breul*	**Românul** 31 octombrie
1870 – ianuarie – martie	Nicolae Grigorescu (expune 3 tablouri printre care „Dimineaţa unei fetiţe"). *Magazinul Gebauer*	**Trompeta Carpaţilor** 13 ianuarie
1870 – 15 iunie	Expoziţia artiştilor în viaţă *Sala Pinacotecii (Palatul Academiei)*	–
	Catalog (BAR II 141857): „Salonul din 1870. A treia expoziţiune	

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIŢIA *LOCUL DE DESFĂŞURARE*	INFORMAŢIE BIBLIO-GRAFICĂ
	a operelor artiştilor în viaţă. Explicaţiunea operelor de pictură, sculptură şi arhitectură a artiştilor în viaţă expuse în sala Pinacotecii (Palatul Academiei) la 15 iunie 1870. – Bucureşti. Typographia Statului 1870". 32 p. P. 5-9: Dare de seamă a expoziţiei din 1868; p. 9-10: Lista artiştilor care au primit recompense; p. 11-16: Regulamentul expoziţiei; p. 17-21: Proces-verbal al juriului expoziţiei; p. 23-32: **Lista operelor**: **Pictura**: nr. 1-63: Theodor Aman; Iacovache Constantinescu; Mihail Dan; Alexandru Emanoil Florescu; Luis Ghilardeli; Prinţesa Alexandrina Constantin Ghica; Nicolae Grigorescu; Sava Henţia,; Constantin Lecca; Dimitrie Marinescu; Ecaterina Polizu; George Popescu; Constantin Ion Stăncescu; Gheorghe Tattarescu; Heinrich Trenk; Petru Verussi. **Sculptura**: nr. 64-65: Theodor Aman; Mihail Babicu; **Arhitectura**: nr. 66-93: Alexandru Freiwald; Filip Montaureanu; Alexandru Orăscu.	
1872 – 15 mai	Expoziţia artiştilor în viaţă *Sala Pinacotecii (Palatul Academiei)*	–
	Catalog (BAR II 141.964): „Salonul din 1872. A patra expositiune a operilor artiştilor în viaţă. Explicaţiunea operelor de pictură, sculptură, arhitectură a/le/ artiştilor în viaţă expuse în Sala Pinacotecii. (Palatul Academiei) la 15 maiu 1879" 24 p.	

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIŢIA *LOCUL DE DESFĂŞURARE*	INFORMAŢIE BIBLIO-GRAFICĂ
	P. 7-9: Regulamentul expoziţiei; p. 11: Proces-verbal al votării juriului expoziţiei; p. 17-18: Dare de seamă a expoziţiei din 1870. Lista artiştilor care au primit recompense; p. 19-23: **Lista operelor** expuse: **Pictura**: nr. 1-25 bis: Theodor Aman; Mihai Dan; George Ioanid; Iacob Constantinescu; Gheorghe Popescu; Nicolae Iliescu; Alexandru Fotino; Constantin Stăncescu; Sava Henţia. **Sculptură**: nr. 26-53: Alexandru Orăscu; Alexandru Freivald; Filip Montaureanu; Ioan Sălceanu.	
1872 – mai	Nicolae Grigorescu (expune „Întoarcerea de la coasă"; „Ţigancă", ş.a.) *Magazinul Gebauer*	**Românul**, 28 mai
1873 –1 ianuarie	Expoziţia Societăţii Amicii Belelor Arte *Hotel Herdan*	
	Catalog (BAR II 10.213): „Societatea Amicilor Belelor Arte din România. Catalogu de obiectele ce figurésa la exposiţiunea publică din Bucureşti la 1873 III-a ediţiune completată (Bucureşci) Tip. Thiel & Weiss, Lipscani 11-13 1873" XIV + 40 /+4/ pagini. P. III: Comitetul; P.V.–IX: Precuventare la a II-a ediţiune (cu adaose în lista exposanţilor); p. XI-XIV: „Raportul directorului – Administrator al Societăţei... " p. 1-40: „Catalogu" p. 41: Supliment; p. 43: Tabla materiilor: Obiectele expuse sunt catalo-	

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIŢIA *LOCUL DE DESFĂŞURARE*	INFORMAŢIE BIBLIO-GRAFICĂ
	gate după „expozanţi", adică posesorii pieselor (indiferent artiştii înşişi sau colecţionari). Pe lângă numeroasele nume de artişti străini figurează următoarele nume de artişti români sau care au lucrat în România: T. Aman; Gr. Cantacuzino; E. Constantinescu; A. Fotino; C. Georgescu (sculptor); N. Grigorescu; Em. Kretzulescu; Levidi („pictor din Brăila"); I. Negulici; Popescu; D. Preziosi; C. I. Stăncescu; Stoehr (artă aplicată); C. P. Szathmary; M. Stefănescu; G. Tătărescu; H. Trenck; E. Volkers; Zamfirolu (desen). Figurează de asemeni piese de artă medievală şi de artă populară (ţesături şi ceramică). **Notă:** În colecţia BAR se păstrează catalogul în ediţia I (cota I 68449) şi în ediţia II – completată (II 271112) având lista obiectelor identică cu a ediţiei a III-a (la care s-a adăugat suplimentul).	
1873 – martie – aprilie	Expoziţia tablourilor din Colecţia C. Bolliac *Birourile ziarului „Trompeta Carpaţilor din Pasajul Român"*	**Trompeta Carpaţilor** 22 mai/3 aprilie
1873 – decembrie	Expoziţia permanentă a Societăţii Amicilor Belelor Arte *Casele N. Lahovary Podul Mogoşoaiei 28*	**Românul** 13 decembrie
1874 – octombrie	Expoziţia artiştilor în viaţă *Sala Pinacotecii (Palatul Academiei)*	–

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIŢIA *LOCUL DE DESFĂŞURARE*	INFORMAŢIE BIBLIO-GRAFICĂ
	Catalog (Colecţia C. Ioanid): „Salonul din 1874. A cincea expoziţiune a operelor artiştilor în viaţă. Explicaţiunea operelor de pictură, sculptură, arhitectură a artiştilor în viaţă expuse în Sala Pinacotecii (Palatul Academiei) la 1 octombrie 1874. – Bucureşti. Imprimeria Statului 1874”. P. ... Regulamentul expoziţiei; p....: Procesul verbal al juriului; p...: **Lista operelor**: **Pictura**: nr. 1-56 bis: Iacob Constantinescu; Mihail Dan; Alexandru Fotino; Sava Henţia; Teonia Hasnasi; George Ioanide; Constantin Stăncescu; C.D. Stahi; Mihail Stefănescu; Heinrich Trenk; George Mihăescu; Ioan Andreescu. **Sculptura**, nr. 56-60: Carol Storck; Ioan Sălceanu; August Schenck; **Arhitectura**, nr. 61, Paul Petric.	
1876 – 4 ianuarie	A III-a expoziţie a amicilor Belelor arte. Sunt semnalate participările lui N. Grigorescu, C. I. Stăncescu şi Mihail Ştefănescu *Palatul Universităţii*	**Românul** 3/15 ianuarie şi 14/26 martie **Trompeta Carpaţilor** 11 ianuarie
1876 – 10 ianuarie	Expoziţie Theodor Aman *Atelierul artistului*	**Trompeta Carpaţilor** 11 ianuarie
1876 – mai – iunie	Alexandru Fotino (expoziţie postumă, cu vânzare) *Sala Academiei*	**Românul** mai 30/ iunie 11.
1877 – ianuarie	Sava Henţia – „Davila cu copilul”. *Magazinul Gebauer*	**Românul** ianuarie 5

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIŢIA *LOCUL DE DESFĂŞURARE*	INFORMAŢIE BIBLIO-GRAFICĂ
1877 – 1-8 septembrie	Expoziţia lucrărilor medaliate ale elevilor Şcolii de belle-arte şi concursul de pictură şi sculptură pentru marele premiu pentru străinătate *Palatul Academiei (Sălile Muzeului Naţional de pictură).*	**Românul** 2/14 septembrie
1878 – octombrie	Ioan Andreescu *Magazinul Gebauer*	Scrisoare Scarlat Yarca c. Andreescu din 4.X. 1878 (cf. R. Bogdan, *Andreescu*, Buc. 1970, p. 209).
1880 –noiembrie	Expoziţia Societăţii „Concordia Română" *Calea Rahovei* **Catalog** (BAR II 52187): „Expoziţiunea de arte şi industrie română a Societăţii «Concordia Română», 1880, Bucureşti, stabilimentul pentru artele grafice Socec, Sander & Teclu". 10 p. P.1-10: **Lista operelor** (se menţionează preţurile la majoritatea lucrărilor; în afară de pictură, expoziţia mai cuprinde numeroase obiecte de artizanat şi industrie). **Pictura**: nr. 1–71: Irina Vlădoianu; Emilia Popovici; Emanuel Panaiteanu-Bardasare; Maria Costaforu; Mihail Dan; Alexandru Fotino; Sava Henţia; Gheorghe Ioanid; Dumitru Marinescu; Ştefan Nestorescu; Vasile Nestorescu; Iuliu Poenaru; Emilia Popovici; Nicolae Rădulescu; Constantin Stăncescu; C. D. Stahi; Ecaterina Sterie; Nicolae	–

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIȚIA *LOCUL DE DESFĂȘURARE*	INFORMAȚIE BIBLIO-GRAFICĂ
	Iliescu; G. S. Stoinescu; G. Danielescu; Ștefan Vasilescu; P.Verussi; M. Zissu; Sculptura: nr. 1-18: Ion Georgescu; /Lista cuprinde și autorii unor piese de mobilier/.	
1880 – decembrie 1881 – ianuarie	Ioan Andreescu (Câteva tablouri) *Magazinul Gebauer*	**L'Indépendance roumaine** 20 decembrie 1880/ 1 ianuarie 1881
1881 – aprilie	Expoziția artiștilor în viață. **Catalog** (BAR I 141758): „Esplicațiunea operelor de pictură, sculptură, arhitectură a artiștilor în viață. Espoziționea din 1881. București. Tipografie Modernă Gr. Luis 1881. A patra exposițiune a operelor artiștilor în viață": 32 p. P. 5: Juriul exposițiunii; p. 7-31: **Lista operelor**: **Pictura**: nr. 1-181: Th. Aman; I. Andreescu; Alegiani; Th. M. Buicliu; E. P. Bardasare; Bowden; Iacovache Constantinescu; Mihail Dan; G.D. Mirea; Ion Dimitrof; Elliescu; Foltzer; Eduard Grant; Nicolae Grigorescu; Leon Goldstein; Gabrini; Sava Henția; D. Hitz; Zamfira Hasnas; D. Marinescu; Emilia Popovici; Ecatherina Popescu; Iuliu Poenaru; Anna Pinel; I. Paleologu; Ripari; Maria Radian; M.J. Rascu; C.D. Stahi; Ecaterina Sterie; G. Tattarescu; Carol Trenk; Irina Vlădoianu./ Lista picturilor este completată cu suplimentul de la p. 25-27, vezi mai jos/.	La Biblioteca Arhivelor Naționale (cota. III 5867) se află o altă ediție a catalogului (Tipografia Academiei Române. Laboratorii români), Str. Academiei 19, f.d.) care comportă deosebiri atât în ce privește artiștii expozanți, cât și operele expuse.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIȚIA *LOCUL DE DESFĂŞURARE*	INFORMAȚIE BIBLIO-GRAFICĂ
	Acuarele, nr. 182-209: Ecaterina Constantinescu; Elena Christodor; Sava Henţia; Zamfira Hasnas; C. Kertsch; Ecatherina Lungeanu; Ecatherina Lăpuşescu; Ecaterina Popescu; Maria Radian; Sevasta Radian; Elena Stănescu; Iosef Sengeorge. **Desene**, nr. 210-225: Emil Acker; Aricescu; Bălănescu; Buicliu; Ion Dimitrof; Leon Goldstein; Petre Ionescu; Elena Jean; Sofia Moncea; Ion Voinescu. **Gravuri**, nr. 226-249: Th. Aman (aquaforte); C.D. Stahi (gravuri pe aramă); Williams (litografii). P: 23: Supliment la catalogul de picturi; nr. 250-260: Th. Aman; Bowden; Mihail Dan; Emilia L. /sic/; Elliescu; Folcker; John Schineberg; Stefan Nestorescu; Mihail Stefănescu; Selagianu; G. Tattarescu; **Sculptura**, nr. 261-286; P. Angelescu; Ion Georgescu; Stefan Ionescu; K. Storck; Iuliu Storck fiul (lista cuprinde şi autorii unor piese de mobilier). **Arhitectura**, nr. 287-317: N. Cucu; George Mandrea; Paul Petricu; Alexandru Săvulescu; Silberman. **Notă:** La Biblioteca Arhivelor Naționale (cota III 5867) se află o altă ediţie a catalogului (Tipografia Academiei Române. Laboratorii români), Str. Academiei 19, f.d.) care comportă deosebiri atât în ce priveşte artiştii expozanţi, cât şi operele expuse.	

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DATA	EXPOZIȚIA *LOCUL DE DESFĂȘURARE*	INFORMAȚIE BIBLIO-GRAFICĂ
	P. 5-10: Regulamentul expoziției; p. 11: Comitetul expoziţiilor de arte frumoase delegat de Academia Română; p. 13-28: **Lista operelor**. Confruntând cu ediția descrisă, nu figurează la pictură: Theodor Aman; Mihail Dan; Elliescu; Emilia L.; Eduard Grant; D. Marinescu; Stefan Nestorescu; Selagianu; Mihail Stefănescu; G. Tattarescu; H. Trenck; John Schineberg; E. Volcker. **Desene**: Emil Acker; Bălănescu; Petre Ionescu; **Gravură**: Theodor Aman; Ioan Sălceanu; K. Storck; Iuliu /sic – Carol/ Storck fiul. **Sculptură**: **Arhitectură**: N. Cucu; Alexandru Săvulescu. **Figurează în plus**: Teodor Gatzulescu; d-ra M. Stelian; C. I. Stăncescu. De asemenea, deosebiri în lista de opere la unii artiști.	
1881 – noiembrie	Ioan Andreescu *Magazinul Gebauer*	Cf. R. Bogdan, *Andreescu*, p. 249 (**La gazette de Roumanie** 13/25 noiembrie)
1881	G. Ioachim Pompilian *Biserica Sf. Gheorghe vechi*	–
	Catalog (BAR I 51946): „Catalog coprindend Tablourile lucrate de Pictorul G. Ioachim Pompilian (1881). I. Tablourile murale din interiorul Bisericei Sf. George Vechiu. II. Tablourile expuse în altarul acestei Biserici.” 14 p.	